

Майстренко Анастасія Олександрівна
курсант 2-го курсу інституту №3
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: **Павловська А.А.**
доцент кафедри кримінального права,
кандидат юридичних наук, доцент

ПОНЯТТЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ РЕЦИДИВУ В КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕННЯХ

Рецидив кримінальних правопорушень – це вид множинності, який характеризується вчиненням нового умисного кримінального правопорушення суб'єктом або співучасниками, який (які) має (мають) судимість за умисний кримінальний правопорушення [7, с.210].

Споконвіку рецидив становив біля третини – інакше кажучи, злочин вчиняв не кожний десятий, а кожний третій зі звільнених [6, с.45].

Для кваліфікації множинності кримінальних правопорушень як рецидиву потрібно з'ясувати ряд таких обставин:

- суб'єкт кримінального правопорушення одноособово або у співучасті з іншими суб'єктами кримінального правопорушення вчинив декілька одиничних кримінальних правопорушень, кожен з яких передбачений в Особливій частині КК як самостійний склад кримінального правопорушення;
- кримінальні правопорушення, які утворюють рецидив є лише умисними;
- кримінальні правопорушення, з яких складається рецидив, вчиняються у різний час, тобто існує проміжок часу між вчиненням кожного з них, який визначається засудженням суб'єкта за раніше вчинене кримінальне правопорушення;
- раніше вчинене умисне кримінальне правопорушення не декриміналізовано (не усунуто його караність) новим законом, що набув чинності [4, с.213].

Таким чином, рецидив як вид множинності у всіх випадках може складатися із умисних кримінальних правопорушень, судимості за які у особи не знято або не погашено [2, с.196].

Можна виділити такі види рецидиву кримінальних правопорушень:

1. За характером вчинюваних суб'єктом кримінальних правопорушень можна виділити:

- загальний рецидив – це рецидив, до якого входять різноманітні кримінальні правопорушення, тобто не тотожні за родовим або безпосереднім об'єктами. Це, наприклад, випадок, коли особа має судимість за заподіяння умисного тілесного ушкодження та протягом строку судимості вчиняє шахрайство, чи якщо особа, маючи судимість за крадіжку, вчиняє хуліганство тощо. Загальний рецидив не впливає на кваліфікацію

злочину та розглядається за п. 1 ст. 67 КК як обставина, що обтяжує покарання.

- спеціальний рецидив – до якого належать тотожні чи однорідні кримінальні правопорушення, тобто однакові за складом або такі, що мають тотожні чи подібні безпосередні об'єкти у випадках спеціально передбачених Особливою частиною КК [1, с.107].

2. Залежно від кількості судимостей рецидив поділяється на два види:

- простий рецидив є в тих випадках, коли особа має дві судимості. Наприклад, маючи судимість за крадіжку, особа вчиняє вбивство, за яке теж засуджується, грабіж та ін.

- складний рецидив – це рецидив кримінальних правопорушень, за якого особа має три та більше судимості [1, с.109].

3. За ступенем небезпечності можна виділити:

- пенітенціарний рецидив за чинним КК виступає ознакою основного (простого) складу кримінального правопорушення.

Про те що відповідальність за відповідний злочин настає при наявності такого рецидиву, можна зробити висновок з диспозиції статті Особливої частини КК – вона повинна містити вказівку, що злочин вчиняється в ході відбування строкового покарання, до якого раніше було засуджено особу. Як правило, це вказівка на суб'єкта кримінального правопорушення, яким виступає особа в період відбування покарання [9, с.130].

Пенітенціарні кримінальні правопорушення вчиняються засудженими в місцях позбавлення і обмеження волі і вони є повторними, тобто рецидивними, представляючи тим самим підвищену громадську безпеку [8, с.122].

- рецидив тяжких та особливо тяжких кримінальних правопорушень – має місце, коли суб'єкт (співучасники) вчинив нове умисне тяжке чи особливо тяжке кримінальне правопорушення, маючи судимість за тяжке чи особливо тяжке умисне кримінальне правопорушення [3, с.63].

Науковці відзначають, що правом на об'єднання, в тому числі з метою протидії пенітенціарному і постпенітенціарному рецидиву, володіють всі громадяни держави, якщо на це немає законних обмежень, для чого сформовано належну базу міжнародно-правових гарантій [5].

Отже, рецидив кримінального правопорушення у випадках, передбачених законом, впливає на кваліфікацію кримінального правопорушення. Це, перш за все, стосується спеціального рецидиву. У багатьох статтях Особливої частини КК попередня судимість прямо вказана як кваліфікуюча ознака. Тому, коли ця ознака встановлена в справі, вона повинна отримати своє вираження у кваліфікації кримінального правопорушення.

Список використаних джерел:

1. Державний екзамен з кримінального права у питаннях та відповідях: навч. посіб. / уклад. Плужнік О.І., Конопельський В.Я., Гритенко О.А., Луріс В.Г. Одеса: ОДУВС, 2018. 270 с.
2. Концептуальні засади нової редакції Кримінального кодексу України: матеріали міжнар. наук. конф., м. Харків, 17–19 жовт. 2019 р. / редкол.: В.Я. Тацій (голов. ред.), А. П. Гетьман, Ю. В. Баулін та ін. Харків : Право, 2019. 500 с.
3. Кримінальне право України. Загальна та Особлива частини (у схематичних діаграмах) : посібник / за ред. А. В. Савченко, Ю. Л. Шуляк. К. : «Центр учбової літератури», 2015. 312 с.
4. Кримінальне право. Загальна частина. : навч. посіб. (в схемах) / за ред. В. О. Меркулова. Одеса : ОДУВС, 2013. 511 с.
5. Лукашевич С.Ю. Правові засади участі громадськості у протидії рецидивній злочинності. URL: http://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/9734/1/Lukashevych_27-33 (дата звернення: 20.03.2021).
6. Навроцький В. О. Інтерпретація злочинності вустами теперішніх очільників органів кримінальної юстиції України. Сучасна криминологія: досягнення, проблеми перспективи : матеріали Міжнар. наук. конф., присвяч. 50-річчю каф. криминології та кримінально-виконавчого права (Харків, 9 грудня 2016 р.). Харків : Право, 2016. 236 с.
7. Орловський Р.С. Теорія та практика кримінально-правової кваліфікації : лекції. Харків : Право, 2018. 368 с.
8. Пенітенціарний і постпенітенціарний рецидив. Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія». Том XXIV. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2019. С. 120-125
9. Стрижевська А. А. Сукупність злочинів за кримінальним правом України. Одеса: Фенікс, 2011. 345 с.

Мазур Марина Іванівна

курсант 3-го курсу інституту №3
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: **Павловська А.А.**
доцент кафедри кримінального права,
кандидат юридичних наук, доцент

**ГРОМАДСЬКА БЕЗПЕКА ЯК ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНО-
ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ**

Однією з найважливіших умов забезпечення прав і свобод людини, недоторканності її життя та здоров'я, власності, інших суспільних інтересів є охорона громадської безпеки в країні. Тому вона вперше в історії України віднесена законодавцем до числа самостійних важливих стрижневих цінностей (об'єктів), правове забезпечення охорони яких має своїм